

სკოპინგის დასკვნა #10

30.01.2019

საერთო მონაცემები:

საქმიანობის დასახელება: აღმოსავლეთ-დასავლეთ მაგისტრალის (E-60) ალგეთი-სადახლოს მონაკვეთის მშენებლობა-ექსპლუატაციის პროექტი

საქმიანობის განმახორციელებელის დასახელება და მისამართი: საავტომობილო გზების დეპარტამენტი: ქ. თბილისი, ალ ყაზბეგის №12.

საქმიანობის განხორციელების ადგილი: მარნეულის მუნიციპალიტეტი.

განაცხადის შემოსვლის თარიღი: 03.10.2018

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელის შესახებ: შპს „ეკო-სპექტრი“

ძირითადი საპროექტო მონაცემები

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროს საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტამენტის მიერ წარმოდგენილია მარნეულის მუნიციპალიტეტში აღმოსავლეთ-დასავლეთ მაგისტრალის (E-60) ალგეთი-სადახლოს მონაკვეთის მშენებლობა-ექსპლუატაციის პროექტის სკოპინგის ანგარიში.

შემოთავაზებული პროექტი ითვალისწინებს ქ. რუსთავიდან (ავტობაზრობა) საქართველო-სომხეთის საზღვრამდე (სადახლოს სასაზღვრო გამშვები პუნქტი) ახალი, ოთხ ზოლიანი საავტომობილო მაგისტრალის მშენებლობას. საპროექტო გზის 27.5 მ სიგანის დერეფანი გაივლის ორი თვითმმართველი ერთეულის ტერიტორიაზე: რუსთავი და მარნეულის მუნიციპალიტეტი, თუმცა წარმოდგენილი პროექტი შეეხება მხოლოდ მარნეულის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე გამავალ 30 კმ-იან მონაკვეთს (საწყისი მონაკვეთი განხილულია ცალკე ანგარიშში რუსთავი-წითელი ხიდი), სოფ. აზიზქენდის აღმოსავლეთით დაგეგმილი სადახლოს საგზაო კვანძიდან სადახლოს გამშვებ პუნქტამდე (ალგეთი-სადახლოს მონაკვეთი).

სადახლოს საგზაო კვანძი მოეწყობა სოფ. აზიზქენდსა და სოფ. დიდი მულანლოს შორის, სასოფლო-სამეურნეო სავარგულებზე, შემდეგ დერეფანი მარცხნივ გადადის და კვეთს მდ. ხრამს. შემდგომ, მარშრუტი გრძელდება სოფლების კულარის და კირიხლოს შორის სასოფლო-სამეურნეო სავარგულებზე სოფ. ქვემო სარალამდე. ამის შემდგომ მარშრუტი უხვევს სამხრეთით. სოფ. ქვემო სარალიდან საპროექტო გზა გადის არსებული გზის აღმოსავლეთით, თითქმის მის პარალელურად. დერეფნის ბუფერში ექცევა სასოფლო-სამეურნეო სავარგულები და ნაწილობრივ მდ. დებედას მარცხენა ჭალა. მონაკვეთი ასევე გაივლის სოფ. სადახლოს სასოფლო-სამეურნეო სავარგულებზე და

ნაწილობრივ ითვალისწინებს არსებული გზის გაფართოებას. დერეფანი მთავრდება სადახლოს სასაზღვრო გამშვებ პუნქტთან.

პროექტის ალტერნატივების განხილვისას მოხდა დამატებითი ალტერნატივის შემუშავება რაც განაპირობა იმ გარემოებამ, რომ მანამდე შერჩეული მარშრუტი გადიოდა ორი მიწის ნაკვეთზე. აღნიშნულ მიწის ნაკვეთებზე ხორციელდება 2 მნიშვნელოვანი პროექტი

1. სახელმწიფო პროგრამა „დანერგე მომავალის“ ფარგლებში 7 ჰა ტერიტორიაზე ამხანაგობა „ქართული კენკრას“ ჟოლოს ბიო-პლანტაციაა გაშენებული;

2. საქართველოსა და ჩინეთს შორის 2014 წლის 15 იანვარს გაფორმებული თანამშრომლობის პროექტის ფარგლებში შულავერის ადმინისტრაციულ ერთეულში იგეგმება მზის სათბურების, ერთსივრციანი სათბურების და სხვა დამხმარე ნაგებობების აშენება. აღნიშნული გარემოების გათვალისწინებით, ცვლილება შეეხო დერეფნის დაახლოებით შუა მონაკვეთს, ალგეთის კვანძიდან დაახლოებით კმ 8-დან კმ 15-მდე (7 კმ).

შერჩეული ალტერნატივა (2ბ) ითვალისწინებს საავტომობილო გზის დერეფნის მაქსიმალურად არიდებას ზემოაღნიშნული ნაკვეთებისგან. შერჩეული დერეფანი გადის სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთებზე. ბიომრავალფეროვნების თვალსაზრისით სენსიტიური უბნები წარმოდგენილი არ არის (განსახილველი მონაკვეთი თითქმის მთლიანად თავისუფალია ხე-მცენარეული საფარისაგან). ასევე სტაბილურია რელიეფური და გეოლოგიური გარემო და ამ მხრივ დამატებითი პრევენციული ღონისძიებების გატარება საჭირო არ იქნება. თუმცა გასათვალისწინებელია, რომ განსახილველი 7 კმ სიგრძის ბოლო მონაკვეთი უფრო უახლოვდება სოფ. არაფლოს საცხოვრებელ სახლებს (დაცილება დაახლოებით 80მ და მეტი). აღნიშნულთან დაკავშირებით გზმ-ს ეტაპზე საჭირო იქნება დამატებითი დასაბუთება ხმაურის გავრცელების და ემისიების თვალსაზრისით.

ალტერნატივების ურთიერთშედარების საფუძველზე უპირატესობა მიენიჭა ვარიანტს 2ბ, ვინაიდან დადგინდა, რომ ამ შემთხვევაში ეკონომიკური განსახლების და შესაბამისი საკომპენსაციო ღონისძიებების გატარების საჭიროება იქნება ნაკლები. ამასთანავე, შენარჩუნდება ზემოთ განხილული სახელმწიფო მნიშვნელობის პროექტები. ხმაურის გავრცელების და ემისიების შემცირების შემარბილებელი ღონისძიებების გატარება კი უზრუნველყოფს სოფ. არაფლოს საცხოვრებელ სახლებზე ზემოქმედების დასაშვებ ნიშნულამდე შემცირებას.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვა მოეწყო მარნეულის მუნიციპალიტეტის მერიის ადმინისტრაციულ შენობაში და სოფ. ქუთლიარის, სოფ. ყულარის, სოფელ ზემო სარალის, სოფელ დამია-გიურარხის, სოფელ სადახლოს ადმინისტრაციული ერთეულების შენობებში. საჯარო განხილვებზე დამსწრე საზოგადოების მხრიდან გამოითქვა შესაბამისი შენიშვნები/წინადადებები პროექტთან დაკავშირებით, რომელთა ნაწილიც ასახულია სკოპინგის დასკვნაში. ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე საზოგადოების მხრიდან სკოპინგის ანგარიშთან დაკავშირებით წერილობითი შენიშვნები წარმოდგენილი არ ყოფილა.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, შესწავლილ იქნა საპროექტო ტერიტორია. ჩატარებული სამუშაოების შედეგად მოხდა გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროების, სახეებისა და ობიექტების იდენტიფიცირება.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზმ-ს ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი და გზმ-ს პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებები.

გზმ-ს ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი

- 1. გზმ-ს ანგარიში უნდა მოიცავდეს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მესამე ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
- 2. გზმ-ს ანგარიშს უნდა დაერთოს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მეოთხე ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
- 3. გზმ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი** უნდა იყოს სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზმ-ს პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;
- 4. გზმ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:**
 - პროექტის საჭიროების დასაბუთება;
 - პროექტის აღწერა;
 - საპროექტო გზის ინფრასტრუქტურული ობიექტების აღწერა;
 - საპროექტო გზის ძირითადი ტექნიკური პარამეტრები;
 - საპროექტო გზის, მისი შემადგენელი ობიექტების, სანაყაროებისა და სამშენებლო ბანაკის shp ფაილები;
 - საპროექტო გზის ძირითადი ღერძის დაშორება მოსახლეობასთან კონკრეტული მანძილების მითითებით;
 - ხიდების და მათი დამხმარე ნაგებობების მშენებლობასთან დაკავშირებული საკითხები;
 - ბეტონის სამუშაოების, ფუნდამენტებისა და ხიდის სტრუქტურების მოწყობის შესახებ ინფორმაცია;
 - საპროექტო გზის კვანძების რაოდენობა;
 - გასასვლელების, წყალსარინი არხების მოწყობის, პროფილირების და განივი დრენაჟის მიწების/კიუვეტების მოწყობის შესახებ ინფორმაცია;
 - ფეხით მოსიარულეთა გადასასვლელების მოწყობა;
 - გეომეტრიული პარამეტრების, გზის საფარისა და განივი კვეთების შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
 - პროექტის ალტერნატიული ვარიანტები დეტალურად: შესაბამისი დასაბუთებით, მათ შორის არაქმედების ალტერნატივა, საპროექტო გზის ინფრასტრუქტურული ობიექტების განთავსების ალტერნატიული ვარიანტები და გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შერჩეული დასაბუთებული ალტერნატივა;

4.1 სამშენებლო სამუშაოების განხორციელების შესახებ ინფორმაცია კერძოდ:

- მისასვლელი გზის საჭიროებისა და აღნიშნული გზის მშენებლობასთან დაკავშირებული საკითხები;
- მცენარეული და ნიადაგის საფარის მოხსნის სამუშაოების, გრუნტის

სამუშაოების და სარეკულტივაციო სამუშაოების შესახებ დეტალური ინფორმაცია; („ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენებისა და რეკულტივაციის შესახებ“ ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნათა დაცვით);

- როგორი თანმიმდევრობით (ვადების მითითებით) განხორციელდება საპროექტო გზისმონაკვეთების მშენებლობა;
- მშენებლობაზე დასაქმებული ადამიანების საერთო რაოდენობა მათ შორის დასაქმებულთა ადგილობრივების წილი;
- მშენებლობაში გამოყენებული ტექნიკის ჩამონათვალი და რაოდენობა;
- სად იგეგმება მშენებლობაში გამოყენებისთვის უვარგისი ქანების დროებითი და საბოლოო განთავსება. კერძოდ, ფუჭი ქანების განთავსების (სანაყაროების) ადგილმდებარეობის კოორდინატები და შესაბამისი საპროექტო დოკუმენტაცია;
- სად მოხდება გზის მშენებლობისთვის საჭირო ინერტული მასალების მოპოვება;
- სამშენებლო მასალების დამამზადებელი ობიექტების შესახებ ინფორმაცია;
- მშენებლობისათვის საჭირო ინერტული მასალების მოპოვების საკითხები;
- როგორ იგეგმება სამშენებლო ნედლეულის (ასფალტის, ცემენტის და სხვა.) წარმოების საკითხები.

4.2 ძირითადი სამშენებლო ბანაკის განთავსების შესახებ ინფორმაცია მათ შორის:

- სამშენებლო ბანაკის გენ-გეგმა;
- ბანაკის განთავსების ადგილის კოორდინატები და მისი ფართობი;
- წყალმომარაგების პროექტის აღწერა, შესაბამისი ნახაზებით თუ როგორ მოხდება სამშენებლო ბანაკის სასმელ-სამეურნეო წყალმომარაგება (ინდივიდუალურად თუ წყალმომარაგების სისტემებიდან);
- როგორ გადაწყდება ბანაკზე წარმოქმნილი ჩამდინარე წყლების მართვის საკითხი: ტერიტორიაზე გათვალისწინებული საასენიზაციო ორმოს ტევადობა; საწარმოო ჩამდინარე წყლებისთვის არსებობს თუ არა სასედიმენტაციო გუბურები; ძირითად სამშენებლო ბანაკზე გათვალისწინებული საწვავის შესანახი რეზერვუარის ტიპი და ტევადობა;

4.3 საპროექტო დერეფანში ჩატარებული გეოლოგიური კვლევის ანგარიში, რომელიც უნდა მოიცავდეს შემდეგს:

- საპროექტო უბნის გეოლოგიური აგებულება;
- რეგიონის ზოგადი გეოლოგიური რუკა;
- რელიეფი (გეომორფოლოგია);
- საპროექტო დერეფნის საინჟინრო-გეოლოგიური რუკა, საინჟინრო-გეოლოგიური ჭრილები;
- საპროექტო ტერიტორიის გეომორფოლოგიური, გეოლოგიური, ჰიდროგეოლოგიური, სეისმური და ტექტონიკური პირობების აღწერა;
- საპროექტო დერეფანში ჩატარებული საინჟინრო-გეოლოგიური კვლევის შედეგები. მათ შორის ყურადღება უნდა გამახვილდეს საპროექტო დერეფანში გეოდინამიკური პროცესების (მეწყერი, ეროზია, ქვათაცვენა) განვითარების თვალსაზრისით რთული უბნების ადგილმდებარეობებსა და აღწერაზე. მოცემული უნდა იყოს გასატარებელი პრევენციული ღონისძიებები (დამცავი ნაგებობები, ფერდობების დატერასება და ა.შ.);

- მშენებლობის დაწყებამდე საპროექტო დერეფანში ჩასატარებელი დეტალური საინჟინრო-გეოლოგიური კვლევების სამუშაო პროგრამა (ჭაბურღილების რაოდენობა, ადგილმდებარეობა, ლაბორატორიული კვლევები გრუნტების ლაბორატორიული კვლევის შედეგები და ა.შ.);
- გეოლოგიური კვლევის შედეგების გათვალისწინებით შემუშავებული დასკვნები და რეკომენდაციები;

4.4 ჰიდროლოგიური კვლევის ანგარიში, რომელიც უნდა მოიცავდეს შემდეგს:

- მდინარე ხრამის და დებედას ჰიდროლოგია;
- დეტალურ ინფორმაციას მაქსიმალურ ჩამონადენზე, მინიმალურ ჩამონადენზე, მყარ ნატანზე;
- ეროზიული პროცესების შესახებ ინფორმაციას და საჭიროების შემთხვევაში ეროზიის საწინააღმდეგო ღონისძიებებს კალაპოტური პროცესების და ნაპირსამაგრი სამუშაოების შესახებ;

4.5 ბიოლოგიური გარემო: საპროექტო ტერიტორიის ფლორისა და მცენარეული საფარის დეტალური აღწერა; საქართველოს იშვიათი და წითელი ნუსხის სახეობები, რომლებიც გვხვდება დაგეგმილ საპროექტო დერეფანში; ხმელეთის ფაუნა; საპროექტო დერეფანში გავრცელებული საქართველოს წითელ ნუსხაში შეტანილი ცხოველთა სახეობები; საკვლევი არეალი და სავლეე კვლევის მეთოდები, სენსიტიური ადგილები, სავლეე კვლევის შედეგები;

4.6. გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის და პროექტის განხორციელების შედეგად მოსალოდნელი ზემოქმედებების შეჯამება მათ შორის:

- ზემოქმედება ატმოსფერულ ჰაერზე მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე, ემისიები სამშენებლო ტექნიკის მუშაობისას, სამშენებლო მასალების დამამზადებელი ობიექტებიდან, გაზნვის ანგარიში;
- ხმაურის გავრცელება და მოსალოდნელი ზემოქმედება მშენებლობის და ექსპლუატაციის ეტაპზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე გეოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება და საშიში გეოდინამიკური პროცესები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზემოქმედება მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე და შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზემოქმედება ზედაპირულ წყლებზე მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე, ზედაპირული წყლების დაბინძურების რისკი;
- ბიოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე;
- მცენარეულ საფარსა და ჰაბიტატების მთლიანობაზე ზემოქმედება, ცხოველთა სამყაროზე ზემოქმედება, იქთოფაუნაზე ზემოქმედება (მათ შორის წითელი ნუსხის) და შესაბამისი კვლევის შედეგები. შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები და საჭიროების შემთხვევაში საკომპენსაციო ღონისძიებები;
- საპროექტო ტერიტორიაზე არსებულ მცენარეებზე. მათზე ზემოქმედების შემთხვევაში, წარმოდგენილი იქნეს ინფორმაცია ზემოქმედებას დაქვემდებარებული ხე-მცენარეების შესახებ სახეობების და რაოდენობის მითითებით. ზემოქმედება ეროვნული კანონმდებლობითა და საერთაშორისო ხელშეკრულებებით დაცულ სახეობებზე და ჰაბიტატებზე. ამ ზემოქმედების

თავიდან აცილებაზე და საკომპენსაციო ღონისძიებებზე, მათ შორის, საჭიროების შემთხვევაში ჰაბიტატის აღდგენის ღონისძიებებზე.

- ზემოაღნიშნული კვლევების შედეგების საფუძველზე, მონიტორინგის გეგმაში აისახოს, ბიომრავალფეროვნების ცალკეულ კომპონენტზე ზემოქმედებაზე დაკვირვების საკითხი.
- ნარჩენების მართვის საკითხები, ნარჩენების მართვის გეგმა, ნარჩენების წარმოქმნით მოსალოდნელი ზემოქმედება;
- ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, მიწის საკუთრებასა და გამოყენებაზე, ბუნებრივი რესურსების შეზღუდვაზე, ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზემოქმედება ისტორიულ-კულტურულ და არქეოლოგიურ ძეგლებზე;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი მონიტორინგის გეგმა;
- ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების დეტალური გეგმა;
- სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების ინფორმირებისა და მის მიერ წარმოდგენილი მოსაზრებებისა და შენიშვნების შეფასება;
- გზმ-ის ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები;
- საპროექტო გზის განთავსების ტერიტორიის სიტუაციური სქემა (შესაბამისი აღნიშვნებით);

4.7 გზმ-ს ანგარიშში ასევე წარმოდგენილი უნდა იყოს:

- საპროექტო გზის ინფრასტრუქტურული ობიექტების ძირითადი ტექნიკური პარამეტრები ერთიანი ცხრილის სახით.
- აეროფოტო სურათზე (მაღალი გარჩევადობით) დატანილი საპროექტო არეალის სქემატური რუკა ბეჭდური და ელექტრონული ფორმით (A3 ფორმატი; shape ფაილი WGS_1984_37N(38N) პროექციით), სადაც მოცემული იქნება საპროექტო გზის ინფრასტრუქტურული ობიექტები, არსებული და საპროექტო გზა, სამშენებლო ბანაკი, სამშენებლო მოედნები, სანაყაროს ტერიტორია (ასეთის საჭიროების შემთხვევაში);
- მშრალი ხევების და სარწყავი არხების გადაკვეთის დეტალური პროექტები;
- გზმ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იქნეს დეტალურად მოქმედი და საპროექტო გზის დაცვის ზონების შესახებ ინფორმაცია;

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტამენტის მიერ წარმოდგენილ მარნეულის მუნიციპალიტეტში „აღმოსავლეთ-დასავლეთ მაგისტრალის (E-60) ალგეთი-სადახლოს მონაკვეთის მშენებლობა-ექსპლუატაციის პროექტზე“ **სავალდებულოა გზმ-ს ანგარიში მომზადდეს** წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით.